

Kaderbrief 2024

Omgevingsdienst
Rivierenland

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Ontwikkelingen	4
Besturingscyclus	5
Missie, visie & koers	6
Ontwikkelingen en projecten	7
Financiën	11
Begrotingsrichtlijnen	12
Financiële mutaties	13
Toelichting indexaties	14

Inleiding

Voor u ligt de kaderbrief 2024 van Omgevingsdienst Rivierenland (ODR). Hierin leest u hoe wij ook in 2024 een bijdrage leveren aan een prettige, veilige en duurzame leefomgeving in Rivierenland.

Algemeen

De kaderbrief 2024 is opgesteld conform het vastgestelde Informatieprotocol Rivierenland. In deze kaderbrief informeren wij u over zowel de verschillende ontwikkelingen als de financiële uitgangspunten die de basis vormen voor het opstellen van de Begroting 2024.

De jaarlijkse werkplannen blijven leidend voor het opstellen van de definitieve begroting. In deze werkplannen worden jaarlijks de afspraken over de af te nemen producten en diensten vastgelegd tussen gemeenten en de ODR. Vanwege de outputfinanciering zijn de werkelijke kosten afhankelijk van de werkelijke productie.

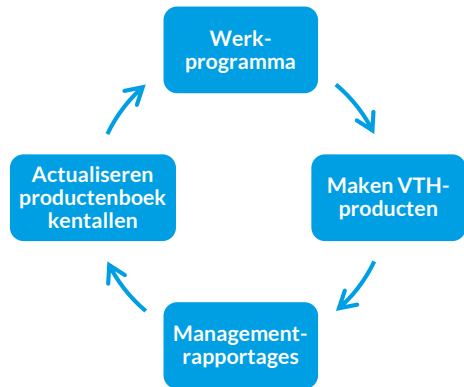
Leeswijzer

- Deze kaderbrief start met onze besturingscyclus en missie & visie, waarbij u kunt lezen hoe wij hieraan invulling geven door middel van de koers.
- De relevante ontwikkelingen en projecten bij de ODR worden benoemd.
- Verder zijn de financiële begrotingsrichtlijnen opgenomen.
- Tenslotte worden de (indicatieve) financiële mutaties voor dit begrotingsjaar toegelicht.

Besturingscyclus

Onderstaand schema laat zien hoe de deelnemers afspraken maken met de ODR. En hoe zij de (financiële) voortgang kunnen bewaken van de afgesproken taken.

Productenboek, werkprogramma's, kentallen

De producten en diensten van de ODR staan beschreven in het productenboek. Op basis van het productenboek bepaalt elke deelnemer welke producten en diensten men afneemt. Dit wordt jaarlijks vastgelegd in het werkprogramma en verwerkt in de programmabegroting. Als gevolg van het in 2021 nieuw opgestelde VTH beleid, wordt vanaf 2022 gestart met de ontwikkeling van uitvoeringsprogramma's waarin veel meer de te bereiken effecten centraal zullen staan. De komende jaren zullen de systematiek van de werkprogramma's en de uitvoeringsprogramma's op elkaar af worden gestemd.

Managementrapportages per trimester

Elk trimester ontvangen de deelnemers een managementrapportage. De managementrapportage geeft de voortgang van de werk- en uitvoeringsprogramma's weer. Levert de ODR conform de afspraken of zijn er afwijkingen? De afwijkingen worden toegelicht in de rapportage.

Koers - concernplan

Naast de werkprogramma's beschrijft de ODR per planperiode (3-5 jaar) hoe zij de koers en doorontwikkeling van de organisatie wil realiseren. Dit staat in het concernplan. De thema's staan op de volgende pagina.

Missie, Visie & Koers

Onze missie – Waar we voor staan

De omgeving verandert. Dat stelt eisen aan ons en onze opdrachtgevers. We anticiperen op wijzigende wet- en regelgeving zoals de Omgevingswet, spelen in op maatschappelijke trends en dragen bij aan de realisatie van de ambities van de gemeenten en de Provincie. Samen werken we aan een veilige en duurzame leefomgeving. We vinden het belangrijk dat die leefomgeving ook prettig is: fijn wonen, fijn ondernemen en fijn leven. Initiatieven van inwoners en ondernemers beoordelen we met deskundigheid en gedrevenheid. Samenwerking met opdrachtgevers, partners en met inwoners en ondernemers, is daarbij onmisbaar.

Onze visie – Waar we voor gaan

Omgevingsdienst Rivierenland heeft vergunningverlenende, toezichthoudende, handhavende (VTH) en adviserende taken op het gebied van de leefomgeving. We zijn en blijven een financieel gezonde uitvoeringsdienst die deze taken uitvoert. Dat willen we steeds beter doen door:

- ons partnerschap te versterken
- meerwaarde te bieden met onze dienstverlening

Koers

Om partnerschap te versterken en meerwaarde te bieden is er voor gekozen om ons in de periode van 2020- 2025 te focussen op onderstaande negen thema's:

1. Nog betere dienstverlening
2. Verbinden van uitvoering en beleid
3. Aantrekkelijke werkgever zijn
4. Sensitiviteit ontwikkelen
5. Relaties intensiveren
6. Gelijk speelveld – iedereen gelijk behandelen
7. Kwaliteit is onze basis
8. Kennis ontwikkelen
9. Innoveren

De manier waarop de ODR uitvoering geeft aan de gekozen koers staat beschreven in het concernplan 2020-2025.

Ontwikkelingen bedrijfsvoering

Arbeidsmarkt problematiek

De arbeidsmarktproblematiek geldt ook voor de ODR en naar verwachting blijft dit zo de komende jaren. Het vinden van (senior) medewerkers blijft een uitdaging omdat veel partijen in dezelfde vijver vissen. Het invullen van ons functiehuis heeft een nieuwe impuls nodig. Daarom stellen wij een plan op om de beloning van onze vaste medewerkers beter aan te laten sluiten bij de markt. We laten medewerkers sneller doorstromen, kennen op maat (arbeidsmarkt) toelagen toe en we zullen sommige functies herwaarderen. We voeren ook samen met de Gelderse Omgevingsdiensten campagne om de omgevingsdienst als een aantrekkelijke werkgever te positioneren en het belang van ons werk te duiden. Ook in 2024 zetten we hierop in, o.a. vanuit het Interbestuurlijk programma (IBP). Om de gewenste resultaten op de arbeidsmarkt te bereiken is een financiële impuls nodig. Zie ook pagina 13 ([Financiële mutaties](#)).

Kaderbrief 2024 ODR

Inflatie

In 2022 is er als gevolg van diverse wereldwijde ontwikkelingen, zoals de oorlog in Oekraïne, sprake van een enorm gestegen inflatie (sept. 2022: 17,1%). Deze kostenstijging heeft effect op zowel de inkoop als de loonkosten van de ODR en houdt naar verwachting de komende jaren aan.

De eerder vastgestelde indexaties 2022 en 2023 zijn niet afdoende om de kostenstijgingen te dekken. In deze kaderbrief is daarom sprake van forse indexaties voor 2024, aangezien daarin ook correcties op de eerder vastgestelde indexaties zijn verwerkt.

Voor het boekjaar 2023 worden de eerder vastgestelde indexaties tussentijds aangepast. Dit is een ongebruikelijke werkwijze, maar gezien de omstandigheden wel noodzakelijk.

Zie ook pagina's 13 ([Financiële mutaties](#)) en 14 ([Toelichting indexaties](#)).

Versterking robuustheid VTH stelsel

In het rapport van de commissie Van Aartsen over het functioneren van omgevingsdiensten zijn aanbevelingen gedaan. Deze hebben betrekking op de robuustheid, de onafhankelijke positie en de financiering van de omgevingsdiensten. Meer inhoudelijk zijn aanbevelingen gedaan over handhaving en de monitoring op effecten daarvan. Een van de aanbevelingen is een andere (landelijke) financiering systematiek.

Dit is vertaald naar het Interbestuurlijk programma (IBP). In 2022 en 2023 worden incidentele middelen beschikbaar gesteld vanuit het Ministerie van I&W om deze aanbevelingen op te pakken. De ODR pakt een actieve rol in de uitvoering van het IBP.

Inhoudelijke ontwikkelingen

Omgevingswet

De Omgevingswet wordt naar verwachting medio 2023 ingevoerd. De wet voorziet in meer lokale afwegingsruimte, passend bij lokaal beleid in b.v. Omgevingsplannen. Gemeenten hebben t/m 2029 de tijd om de beleidskeuzes (bijvoorbeeld meer vergunningvrij of juist niet) te maken. Welke keuzes gemeenten maken en wanneer, heeft effect op de uitvoering van taken door de ODR. Zeker als de 8 deelnemende gemeenten andere keuzes maken en een andere planning aanhouden.

Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

Tegelijk met de Omgevingswet treedt de Wkb in 2 of 3 fasen in werking. Voor bepaalde klassen bouwwerken wordt de toetsing op bouwtechniek in handen gelegd van een private kwaliteitsborger. Hierdoor verdwijnen er bij de ODR taken en komen er mogelijk nieuwe taken voor terug.

De kosten voor deze mogelijke nieuwe taken kunnen, in tegenstelling tot de huidige taken, waarschijnlijk niet allemaal via leges worden verhaald. Naar verwachting wijzigen de legesinkomsten van de gemeenten daardoor.

Voor inwoners ontstaat met de komst van de kwaliteitsborger een nieuwe kostenpost die niet geheel vertaald wordt in korting op leges.

Woningbouw opgave

In oktober 2022 zijn er landelijk bestuurlijke afspraken gemaakt om de woningbouw te versnellen in de periode 2022-2030, met als doel om 900.000 woningen te bouwen in deze periode. Ook voor de regio Rivierenland heeft dit gevolgen. En dus ook voor het werk van de ODR. Er moeten meer aanvragen afgehandeld worden. Het kan ook zijn dat een versnelling van procedures wordt vereist die samen met gemeentelijke RO afdelingen moet worden vormgegeven.

In 2022 is landelijk duidelijk geworden dat er meer gedaan moet worden aan de opvang van vluchtelingen in Nederland. Niet alleen voor acute situaties n.a.v. de oorlog in Oekraïne, maar ook voor langdurigere opvang en het huisvesten van statushouders. De aankomende jaren zal dit het nodige vragen van gemeenten in Rivierenland. De ODR zal hierbij blijven ondersteunen met haar expertise op het vlak van bouwen, wonen en verblijven.

Inhoudelijke ontwikkelingen

Stikstof

De landelijke stikstofaanpak moet bijdragen aan het versterken en herstellen van de natuur. Als ODR volgen wij de ontwikkelingen en bekijken we welke gevolgen het landelijke en provinciaal beleid heeft voor onze taakuitvoering.

Gelderse provinciale plannen worden in 2023 verwacht. De maatregelen zullen effect hebben op onze werkzaamheden in het kader van bestemmingsplannen en op onze bouw- en milieutaken (vergunningen en toezicht/handhaving). Diverse uitspraken van de Raad van State hebben dat overigens nu al. Het natuuraspect in ons werk neemt toe in omvang en belang.

Wij volgen de ontwikkelingen op de voet en hebben daarbij met allerlei partners contact. We houden onze opdrachtgevers op de hoogte.

Klimaatverandering

We hebben te maken met klimaatverandering die gevolgen heeft voor onze leefomgeving, zoals droogte, waterwinning, energie en gas. De ODR speelt op deze ontwikkelingen in of is op een andere manier betrokken. Denk daarbij o.a. aan advies en vergunningverlening voor de reserveringsgebieden voor waterwinning die de provincie oplegt en voor de aanleg van waterbergingen en toezicht op beregeningsverboden en brijwaterlozingen. Op het gebied van energie legt de ODR de focus op energiebesparing en energieopwekking bij bedrijven. De overheid stimuleert deze ontwikkelingen door de omgevingsdiensten financieel te ondersteunen met subsidieregelingen met als doel meer capaciteit in te zetten op energiebesparing. Ook wordt de wetgeving aangescherpt. Kantoorgebouwen moeten vanaf 1 januari 2023 minimaal een energielabel C bezitten en vergunningplichtige bedrijven moeten zich ook gaan houden aan energiebesparende maatregelen. Tot slot is de ODR betrokken bij de verduurzamingsdoelen van de Regionale Energie Strategie.

Ondermijning

Ondermijning gaat om invloed van de onderwereld op de bovenwereld en uit zich in verschillende sub-thema's. Terecht is ondermijning de laatste jaren een belangrijk bestuurlijk thema geworden, vanwege de grote impact op de samenleving. Bijvoorbeeld de productie van en de handel in verdovende middelen, mensenhandel, uitbuiting en intimidatie hebben een ontwrichtende werking.

De ODR helpt op diverse fronten in de strijd tegen ondermijning. Meestal bestuursrechtelijk, maar soms ook via het strafrechtelijke spoor. O.a. door IGP, de LHS en Ketentoezicht. Ook vrije veldcontroles leveren waardevolle informatie op. De wens is om dit verder uit te breiden. Het is belangrijk om met elkaar in de samenleving te staan. Soms zichtbaar en soms onzichtbaar. Waar nodig repressief, maar meer nog preventief. Zowel als dienst alleen, alsook in overleg en samenwerking met gemeenten en andere handhavingpartners. Met elkaar houden we ons gebied zo onaantrekkelijk mogelijk voor criminelen.

Inhoudelijke ontwikkelingen

Gezondheid

Overheden moeten bij het ontwikkelen van gebieden zo vroeg mogelijk nadenken over het realiseren van een gezonde fysieke leefomgeving. De Omgevingswet biedt ruimte om gezondheidsambities op te nemen in bijvoorbeeld de omgevingsvisie, het omgevingsplan of in een omgevingsprogramma. Enkele voorbeelden van aspecten die van invloed zijn op een gezonde leefomgeving zijn geur, geluid en luchtkwaliteit. Belangrijk is om te realiseren dat het opnemen van ambities in een vroegstadium noodzakelijk is om gezondheid verderop in het proces ook daadwerkelijk een plek te kunnen geven.

Door als gemeente, ODR en GGD samen te werken, en gezondheid te betrekken in de integrale afweging bij planvorming en vergunningverlening, kunnen gezondheidsambities bereikt worden. Als eerste aanzet zijn vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet werkafspraken gemaakt.

Kaderbrief 2024 ODR

Bodemtaken

Als de Omgevingswet in werking treedt, komen bodemtaken die nu nog onder de bevoegdheid van de provincie vallen naar de gemeente. De ODR gaat deze taken uitvoeren. Het betreft met name taken op het gebied van saneringen. De omvang van deze nieuwe taken is ingeschat op ca. 3,7 fte. Dit betekent extra kosten voor gemeenten. Landelijk wordt er nog steeds onderhandeld over de dekking van die kosten.

Het bodemcluster van de ODR is al geruime tijd bezig met de voorbereidende werkzaamheden voor deze nieuwe taken. Er zijn afspraken gemaakt met de provincie over de overdracht van dossiers, verontreinigingsgevallen zijn per gemeente in beeld gebracht, werkprocessen worden aangepast op de nieuwe taak en er is vakinhoudelijke kennis opgedaan. Op die manier kunnen de nieuwe taken direct en goed opgepakt worden.

Aanpak landelijk gebied

Met elkaar (o.a. provincie, gemeenten, waterschap) gebiedsgericht werken aan natuur, stikstof, water en bodem is het uitgangspunt van het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Een doorvertaling van landelijke uitgangspunten en ambities naar provinciaal en gemeentelijk niveau vindt op dit moment plaats. De focus van de provincie ligt op woningbouw, landelijk gebied en energie infrastructuur. Gemeenten in Rivierenland buigen zich o.a. via GMS (Gelderse Maatregelen Stikstof) en de Gelderse Puzzel over dit vraagstuk. Regio Rivierenland vervult hierin ook een rol.

De ODR kan hierin een rol spelen zodra er vakinhoudelijke kennis over milieuaspecten om de hoek komt kijken. Ook kunnen wij knelpunten inzichtelijk maken middels de data die wij beschikbaar hebben van bedrijven (bv. stoppende agrariërs). Het omzetten van data in kaartmateriaal om het inzicht te vergroten (bv. ten aanzien van stikstof, woningbouwlocaties etc.) is ook een taak die de ODR kan vervullen.

Begrotingsrichtlijnen

Dit betreffen de jaarlijks terugkerende algemene financiële uitgangspunten voor het opstellen van de begroting. Hierin is dit jaar de indexatiecorrectie van oude jaren toegevoegd. Ook is er een opmerking toegevoegd m.b.t. mogelijke wijzigingen als gevolg van het organisatie ontwikkeling traject.

1. De begroting 2024 heeft als vertrekpunt het bestaande structurele beleid 2023.
2. Geautoriseerde beleidswijzigingen die consequenties hebben voor de begroting 2024 (en volgende jaren) worden in de begroting 2024 verwerkt. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de meest actuele werkprogramma's.
3. De meerjarenraming wordt op basis van constante prijzen geraamd.
4. De raming van het percentage voor de lonen en prijzen voor het jaar 2024 worden gebaseerd op de percentages van het CPB genoemd in de septembercirculaire 2022:
 - a. Voor de prijzen wordt het percentage voor de netto materiële overheidsconsumptie gehanteerd
 - b. Voor de lonen wordt de laatst bekende Cao gehanteerd en voor de eventueel resterende tijd naar rato de loonvoet voor de sector overheid toegepast.Daarnaast worden, indien nodig, ook oude jaren gecorrigeerd en daarmee op het juiste prijsniveau gebracht. Hierbij vindt afstemming plaats met de andere regionale gemeenschappelijke regelingen.
5. Onvoorzien wordt geraamd op € 45.000,--.
6. De deelnemersbijdrage wordt uitgesplitst per programma.
7. Er wordt een budget begroot van 3% van de loonsom voor reiskosten, abonnementen en verzekeringen.
8. Er wordt een budget begroot van 2% van de loonsom voor opleidingen.
9. Voor de overhead taken wordt uitgegaan van een minimaal benodigde overhead waarmee de organisatie op een kwalitatief goede manier wordt ondersteund.
10. Voor kennis en kwaliteit wordt een percentage van 5% van de formatie gehanteerd.

N.B. Het lopende traject van de organisatie ontwikkeling kan leiden tot beoogde wijzigingen van begrotingsprogramma's, producten of de bekostigingssystematiek van de ODR. In dat geval zal besluitvorming daarover plaatsvinden in het bestuur en zal dit zonodig tussentijds verwerkt worden in de begroting 2024.

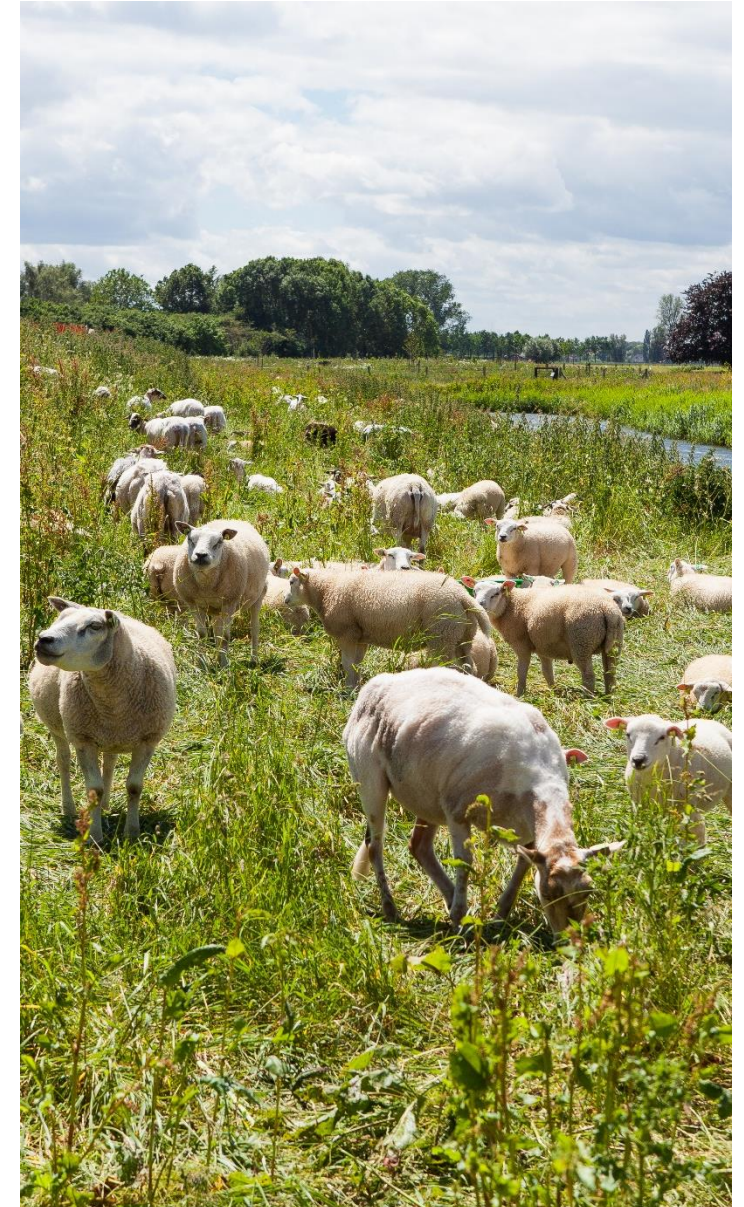
Financiële mutaties

Dit betreffen de (indicatieve) financiële mutaties voor het specifieke begrotingsjaar. Hier wordt invulling gegeven aan de algemene begrotingsrichtlijnen, en worden eventuele nieuwe onderwerpen toegelicht.

	Omschrijving	Bedrag (€)
A.	Loonindexaties (afhankelijk van Cao 2023)	1.075.000 tot 1.950.000
B.	Prijsindexaties	225.000
C.	Arbeidsmarktproblematiek	250.000
	Totaal mutaties begroting 2024	1.550.000 tot 2.425.000

Hieronder staan de mutaties toegelicht:

- A. In 2022 is er als gevolg van diverse wereldwijde ontwikkelingen, zoals de oorlog in Oekraïne, sprake van een enorm gestegen inflatie (sept. 2022: 17,1%). Deze kostenstijging heeft effect op zowel de loonkosten als de inkooprijzen van de ODR, en zal naar verwachting de komende jaren aanhouden. De eerder vastgestelde indexaties zijn niet afdoende om de kostenstijgingen te dekken. In deze kaderbrief is daarom sprake van een forse indexatie voor loonkosten voor 2024 (6,25%), aangezien daarin ook correcties op de eerder vastgestelde indexaties 2022 en 2023 zijn verwerkt. Het daadwerkelijke indexatie percentage zal worden bepaald wanneer de Cao 2023 is vastgesteld. Naar verwachting zal dit nog leiden tot een forse verhoging van de loonindexatie. Zie voor meer toelichting pagina 14 ([Toelichting indexaties](#)).
- B. Ook de indexatie voor de prijzen is fors als gevolg van de hoge inflatie en correcties op de eerder vastgestelde indexaties 2022 en 2023. Deze indexatie komt voor de begroting 2024 op 9,5%. Zie voor meer toelichting pagina 14 ([Toelichting indexaties](#)).
- C. De ODR heeft al langer last van een te krappe arbeidsmarkt op ons vakgebied. Er is weinig aanbod aan personeel en er zijn daarnaast weinig opleidingen op het VTH-vakgebied. Ook wordt concurrentie ervaren van 100.000+ gemeenten, andere OD's en detacheringsbureaus. Hierdoor worden knelpunten ervaren op het gebied van capaciteit en kwaliteit. Ons personeel bestaat momenteel voor 25% uit tijdelijke inhuurkrachten. We zouden dit willen afbouwen naar maximaal 15%. Om dit te bereiken is, naast goed werkgeverschap, ook een financiële impuls nodig. De kosten hiervan worden ingeschat op € 500.000. Dit bedrag is gebaseerd op een marktverkenning van onze huidige beloningsstructuur. De helft kan naar verwachting worden terugverdiend door minder inhuurkosten, opleiding en werving en selectie. Het is echter niet mogelijk om het volledige bedrag terug te verdienen vanuit een businesscase. Daarom wordt hiervoor een structurele bijdrage van € 250.000 gevraagd. Het uurtarief zal hierdoor zo'n € 1,15 stijgen.

Toelichting indexaties

				met correctie vorige jaren
Loonindexatie	2022	2023	2024	2024
Gehanteerde loonindexaties in begrotingen 2022 en 2023	3,00%	2,75%		
Index septembercirculaire gemeentefonds 2022	4,30%	3,30%	4,20%	
Prognose stijging sociale premies			0,20%	
Verschil	1,30%	0,55%	4,40%	6,25%
Prijsindexatie				
Gehanteerde prijsindexaties in begrotingen 2022 en 2023	1,40%	1,55%		
Index septembercirculaire gemeentefonds 2022	4,10%	5,90%	2,40%	
Verschil	2,70%	4,40%	2,40%	9,50%

Hieronder staan de indexaties toegelicht:

Zoals gebruikelijk vormen de indexaties uit de septembercirculaire de basis voor de indexaties in deze kaderbrief. In tegenstelling tot voorgaande jaren vindt daarop nu echter ook een correctie plaats voor voorgaande jaren. De reden hiervoor is de recent zeer sterk gestegen inflatie. Deze werkt door naar de komende jaren, en daarop moeten de indexaties dus gecorrigeerd worden.

Met betrekking tot de loonindexaties is er nog sprake van een onzekere situatie m.b.t. de Cao 2023. In de septembercirculaire 2022 is voor het jaar 2023 een indexatie van 3,3% opgenomen, maar de Cao is nog niet bekend. Op basis van het openingsbod van de werkgevers is het de verwachting dat de daadwerkelijke indexatie **zo'n 3 tot 5% hoger** uit zal komen dan de 3,3% uit de septembercirculaire. Bij het opstellen van de begroting 2024 zal het daadwerkelijke percentage worden gebaseerd op de Cao 2023 (indien deze dan is vastgesteld).

Daarnaast wordt voor de sociale lasten 2024, conform de middellange termijn verkenning van het CPB (maart 2022) een stijging opgenomen van 0,2%.

Deze uitgangspunten zijn afgestemd met de overige gemeenschappelijke regelingen in Rivierenland.

Tussentijdse aanpassing indexaties 2023:

Er wordt ook voorgesteld om voor het boekjaar 2023 de eerder vastgestelde indexaties tussentijds aan te passen. Dit is een ongebruikelijke werkwijze, maar gezien de omstandigheden wel noodzakelijk. Uitgaand van bovenstaande cijfers zullen de indexaties 2023 dan worden verhoogd met 1,85% (= 1,3% + 0,55%) voor lonen en 7,1% (= 2,7% + 4,4%) voor prijzen. Dit betekent dat de kosten van de werkprogramma's 2023 tussentijds gaan stijgen. Ook hierbij geldt dat de definitieve indexaties worden gebaseerd op de vastgestelde Cao 2023.

